

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Literatura česká.

Kapitán Fabricius Mirko: **Obra-na svobody válkou. Základy vojenské nauky.** Strategie, organizace, taktika. Se 7 tabulkami. (Knížnice Národní Obrany. III.) Praha, F. Borový, 8° (185 str.), 15 Kč.

Od převratového dne 28. října 1918 žije náš národ životem osobitějším a plnějším. Problémy, kterých až do té chvíle jsme si nevšímali, ba které jsme i negovali, vyvstaly oním dnem před námi jako nové příkazy. Bylo nutno zhloubati se do studia, pospíšiti si za ostatními národy, pokusiti se o všeobecné řešení otázek, vyzývavě se hlásících o svou odpověď. Duchovní bytost národa, získavši svobody z bolestného čtyřletí světové války, v níž vyblýly se vášně navržené vůli věků, stojí dnes před jednou z těchto otázek: obrana vlasti, národa a svobody. V těžkém ovzduší poválečných let vyrůstá nám nová literatura, nemyslitelná v době předválečné, odhalující nám nepokrytě nové stránky národního života, národních úkolů a povinností.

Knížka Fabriciova, značící krok na cestě, na níž musíme dohoniti Evropu, vtýkla si široké poslání: vyložiti smysl, podstatu a úkoly národní obrany v demokratickém státě.

Odvaha, s níž se autor odhodlal na půdu panenskou s programem tak obsáhlým, přibližuje nám knížkou sympaticky. Obsahová orientace vojenské vědy a válečného umění předdeslána jest kapitolkami, které se letmo dotýkají filosofie války a mravní nezbytnosti národní obrany. Válka jest absurdní zlo, a my musíme se snažiti, aby jí lidstvo bylo zbaveno, ale dokud ono nedospěje k novým duchovním předpokladům, dokud myšlení lidské nebude řízeno novou logikou, dokud veliké dějinná spravedlnost neprovede bezohledné operace světového organizmu, dokud se neuskuteční tento veliký přerod, jenž na troskách starého doživacího světa dá vyrůst nové kultuře a nové lidské společnosti — dospěje-li vůbec lidstvo kdy tak daleko — dotud jsme povinni učiniti vše, abychom válku zvládli, to jest, abychom dovedli každý útok vítězně odraziti. K vítězství jest třeba síly hmotné a síly mravní. Musíme pracovati se zvýšenou intenzitou a rychleji, abychom v krátké době dohonili, co si jiní národové vytvořili organie-

kým vývojem. Schopnosti jedinců, jež se slévají v sílu národní v oblasti technických věd a průmyslové práce, zásoba přirozené síly zvyšované tělesnou výchovou, to obojí jest nezbytný předpoklad úspěšné obrany — není to však předpoklad celý. Bez síly mravní není síla hmotná nic. Mravní velikost jedinců však jest bezvýznamná, nestojí-li na mravní výši armáda — ozbrojený národ — kolektivum národní. Poválečná demoralisace, křaině sobecké vztahy jednotlivců ke společnosti a k národu, třídní snobismus, nemající všelidských tužeb a proniknutý materialistickou skepsí a fatalismem, nedostatek vědomí celkové souvislosti, vyjádřené jednotlivci vůlí, to vše autora pobuřuje. Neteoretisuje o příčinách, ale jest mu zřejmo, že nová duchová náplň je podmněna umravením všeho národního života. Láska ke svobodě, láska k národu, smysl pro povinnost, tyto základní ctnosti vštěpované matkou, školou a společností, jsou podmínky mravní přípravy obrany. Vědomí souvislosti s věcmi, s národem a půdou, tento vznešený společný ideál, podepřený spravedlivým a demokratickým branným systémem, bude spolehlivou silou ve chvílích, kdy se bude jednati o osud celého národa. Dni mobilisace budou vyvrcholením úsilí mravního i technického, ideálním výrazem života a sebezachování ozbrojeného národa na obranu bytosti národní. — A pak počnou jednati vojáci a mluvití zbraně.

V další části, která jest vlastně jádrem celého spisku, obírá se autor věcmi odborně vojenskými, ale podává je tak, aby vynikla jejich jednoduchost a prostota a smazána jejich složitost, která se objeví ihned, jakmile je počneme prakticky prováděti.

Po mobilisaci, která jest otázkou mravní, dopravní a vojensky organizační, která musí býti promyšlena, soustavně připravena a s křainím napětím provedena, následuje koncentrace sil, t. j. soustředění větších celků v nástupních stanicích. Válečný plán není již dnes tajemným dílem připravovaným v kuchyni generálního štábu, nýbrž kolektivním vyrovnáním a sjezdením všech různorodých sil branné moci. Jest to vytvoření a organizace předpokladů, z nichž má vyrůstí vítězství. Zeměpisná poloha našeho státu zřejmě naznačuje, jak komplikovanou

otázkou jest plán válečný pro nás, uvažíme-li na př. možnost jednoduchého řešení této otázky pro Francii. Síla, čas a prostor, jsou základní prvky, jež musí býti sečítány a násobeny, aby byly armády dopraveny na hranice, aby vytvořena byla bojová fronta a užší pásmo bojové, aby vybavena byla etapa a zabezpečení týlu, aby spojení se základnou pracovalo pravidelně jako tepny a nervy zdravého organismu. V této mnohosti a pestrosti přípravných prací jedna věc jest nesmírně důležitá, zvláště pro nás, to jest ochrana hranic určitým počtem sil již v té chvíli, kdy byla mobilisace vyhlášena. To znamená, že v území pohraničním musí býti již v míru vybudována soustava teritoriálního doplňování a organizace. Avšak naše poměry politické a naše branná soustava přinutí nás patrně k řešení jinému, poněvadž zabezpečení hranic pro nerušený průběh mobilisace jest nezbytno.

S obranou hranic souvisí otázka stálých opevnění a vybudování předmostí.

Služba průzkumná a zpravodajská, propaganda a protipropaganda jsou posledním tajemstvím příprav k zápasu, k boji. Co jest boj? Jest to zápas dvou vojevůdců, jejichž armády jsou nástroji jejich vůli. Vůli obou jest zvítěziti. Zvítěziti znamená zničiti protivníka, jinými slovy, musíme útočiti a tak dlouho útočiti, až dosáhneme rozhodnutí. Proto boj útočný, ofensivní, jest jediným principem, jediným zákonem boje. Defensivní nemůže přinést rozhodnutí nikdy. Duch útočný musí býti vychován již za míru duchem iniciativy a stránkou mravní. Výchova mravní jest základní a nejdůležitější stránkou výchovy vojenské.

Vážné memento těm, kdož soudí jen povrchně, kdo mluví o jeji bezúčelnosti, kdož si s ní nevědí rady, kdo žijí odlehle ode všeho, čím vře nový život a jímž jediným východiskem z tohoto zmatku jest negace. Nechť nezapomínají, že kázeň jest jen prostředkem, kdežto morálka jest vším. V kritických okamžicích boje, kdy ztrácí se určitost uloh, kdy rozplývají se mírové formule zářem syrové skutečnosti — kdy voják utíká přijmouti smrt z rukou věčně vůle nikoli podle kázeňského řádu, ale podle zákona hlubšího, pochopíme jasně nejen převahu mravní stránky výchovy vojenské, ale i mravní převahu ofensivy. Pasivnost defensivy skrývá v sobě ohromné nebezpečí, a útok jest nejlepší obrana.

Všechny tyto vojenské výkony, jejichž posledním cílem jest boj, shrnujeme v nauku, zvanou strategií. Nauky vojenské přímkly se ze světové války velmi úzce skoro ke všem vědám, zejména technickým, a zjevily se ve své ohromnosti. A ti, kteří se chtějí oddati

službě vojenské, musí býti vědecky školeni právě tak — ne-li více — jako příslušníci ostatních oborů lidské činnosti. Z toho samozřejmě plyne, že důstojníci, hlavně vyšších kategorií, bez vysokoškolského vzdělání nejsou myslitelní. Vojenské povolání jest úřad, nad něž není odpovědnějšího. V dnešní horečné době není místa pro sentimentality nebo dekadenci, a ti, kteří mají obavy před rozmachem vědy vojenské, nechť se hluboce zamyslí nad nedávnou minulostí, nechť se vmyslí do pocitu bezradnosti a zmatku ve chvíli svrchovaného nebezpečí a nabudou přesvědčení, že vojenství jest důležitou národní nezbytností. Platíme ie drahó, jest pravda, ale porobu bychom platili draze.

Jakými principy se řídí strategie? Jsou to: určitý cíl, ofensivní a iniciativní, překvapení, zabezpečení, soustředění, hospodárnost se silami, pohyb, souhra zbraní a souhra služeb. V čase znamená to provéstí nástup, vésti boj a využití vítězství. Strategie jest souhrn činností, jimiž se válečné děje koncipují tak, aby v oblasti vlastních prostředků bylo docíleno co nejvýhodnějšího rozhodnutí, a toho aby bylo plně využito.

A co je taktika? Souhrn činností, které tuto strategickou koncepcí uskutečňují. Tyto dvě stránky boje, koncepce a exekutiva, se navzájem prolínají a střídají, takže spolu skoro splývají.

Tento široký rámec s vypracovanými součástkami přejímá za války vojevůdce, aby z něho tvořil. V osobě vojevůdcově musí býti soustředěny všechny vlastnosti ideálního vojíka a velitele, hlavně však musí mítí důslednost silného člověka v citech i činech. Za války teprve počíná jeho vlastní, intimní práce, což většině lidí nepřístupného. Úplně svobodně ve volbě prostředků, soustředěn celým svým duchem v boj, unesen ohromností své vlastní odpovědnosti, vidí vojevůdce ještě tam, kde jiní již nevidí nic. To jest jeho velikost — to jest jeho genius.

Autor končí tuto kapitolu přáním, abychom, budeme-li druhdy nuceni hájiti své svobody, našli také svého genia.

Armáda, jež jest nástrojem obrany, organismem národním, musí také mítí svou organizaci. Jest však důležité, aby tato organizace, mající vždy sklonky konservativní, vybavila se z nich a pokračovala s dobou, s jejím duchem a s pokrokem vojenské doktriny. Její základní skupiny: velitelství, zbraně a služby, každá se svým vlastním úkolem, musí se navzájem prolínati a prostupovati: každý partikularismus chová již sám v sobě zárodky zkázy celku.

Taktické věnuje autor kapitoly poslední a vykládá ji tak, jak se asi vyvinula za světové války. Dodává však správně, že platí dnes, bude platit zítřka, snad několik let, avšak že nutno vystříhat se nebezpečí zastaralosti. S vývojem techniky bude se vyvíjet i měnění taktika. Autor se domnívá, že příští taktika bude se řídit vývojem tanku, letectva a chemie.

To jsou asi hlavní myšlenky práce Fabriciovy, jejímž cílem jest zpopularizovati zájem o vše národní obrany v neširších kruzích inteligence a připoutati k ní kruhy vědecké, hlavně technické. Autor spokojuje se jen obrysovým stanovením širokých, základních pojmů a nesestupuje k vyštiňování detailů. Nebylo to také vzhledem k omezenosti spisku možno a vzhledem k úmyslu autorovu účelné. Některé partie zpracovány jsou důkladněji (strategie), jiné spíše jen úryvkovitě nahozeny (zbraně), ale souvislost celku tím nijak netrpí. Části, v nichž autor přechází z přísného objektivismu k subjektivnímu znázorňování poměrů příznačných pro náš mladý stát, oživují knihu a činí ji na mnohých místech velmi účinnou.

Autor použil ke své práci nejlepší literatury francouzské, anglické, italské, německé a české, a nakupil v ní tolik namětů a myšlenek, namnoze delikátních, že přímo vybízejí k diskusí. Jest na našich odbornících vojenských, aby si knihy povšimli a promluvili k ní své slovo.

Nenajdeme správného poměru k svému vojenství, neuvědomíme-li si jeho ceny a jeho významu, a neurčíme-li si sami, kam a jak máme jít. Bylo by nespravedливо svalovat vinu jen na neuvědomělost, již zavínila doba a jiné poměry. Dnešek žádá od nás, abychom se naučili milovati pravdu a sloužiti pokorně ideálu nadosobnímu, jak isme to dovedli kdysi.

— Wf —

Masaryk a revoluční armáda. Masarykovy projevy k legiím a o legiích v zahraniční revoluci. Uspořádal, uvedl a poznámkami opatřil Jaroslav Papoušek. Na den 7. března 1922 se svolením prezidentovým ve prospěch hladovějícího Ruska vydal „Čin“, tiskové a nakladatelské družstvo legionářů v Praze.

Papoušek vydal revoluční projevy Masarykovy již jednou, u Minařika v II. díle Masarykových projevů a řečí za války. Edice, o které dnes referuji, je příležitostná v dobrém smyslu: chce k Masarykovým narozeninám dát čtenáři občerstvení, především bývalým legionářům a příslušníkům armády, souhrn jeho názoru o našem zahraničním vojsku. Proti knize vyšle u Mina-

řika, kde byly jen Masarykovy projevy v Rusku, jsou zde zahrnuty i řeči a prohlášení ze západu a z Ameriky. Ovšem, ani tu vydavatel nedocílil úplnosti. Tak na příklad schází tam poselství prezidenta k sibiřským legiím, které přivezla missie Krejčího, i vánoční telegramy temuz vojsku. Evod zda se ně přilíš krátký: k porozumění dokumentu je třeba aspoň trochu znáti situaci, ve které vznikaly, a tedy snad by bylo prospělo stručné vyličení vývoje zahraničního vojska a přehled Masarykova hlédnutí po světě.

Slova Masarykova, jež P. cituje v úvodu na str. 11., nebyla promešena v srpnu 1918 v polovici zaří. A takových nedopatření je tam v datování Masarykových projevů několik. Tak na př. na str. 120. Prohlášení československého vojska má datum (mechanicky převzaté z „Čechoslováka“) 21. zaří. I. Masarykova článku „Naše situace“, čteno zase z „Čechoslováka“, chybně datum 28. listopadu místo 23., a to byl „Československý Voják“, kde ten článek prvně vyšel, datován podle starého stylu, takže správné datum tohoto projevu je 6. prosince. Reč Masarykova na druhé plenáři (str. 149) konala se 14. prosince. I. podle starého stylu; upozornil jsem na to již v „Čase“ v referátě o prvním Papouškově vydání Masarykovyho projevů. Slavnostní schůze odbčky ČSNR, v Kijevě s předsedou Masaryka a druhých členů odbčky se konala 17. ledna podle starého stylu, tedy podle našeho počítání dne 26. ledna, což ostatně je vidět hned z prvních slov Masarykova prohlášení: „Kijev, kolébka ruského národa a státu, je rozestoupen na dva nepřátelské tábory...“ To se týká bojů o Kijev mezi bolševiky a Ukraíneci, které začaly 23. ledna. Ostatně již v dubnu 1919 ve zprávě, kterou dr. Markovč odůvodnil návrh na dekorování prezidenta Masaryka čsl. válečným křížem a revolučními medaili, se četlo: „Dňa 20. ledna po čas silného obšetřu prišiel na slavnostné zasadanie Odbčky...“ aby prijal slavnostný sľub od členov Odbčky a sľub podobný sľub pred nimi složil.“ Takových nedopatření je tam ještě několik; vyplývají z ruských poměrů a z dvojího kalendáře, snad také trochu byly zaváděny příležitostným rázem publikace, který asi diktoval určité sněhy.

Jinak je to knížka velmi milá svým obsahem i pěkně vypravena.

I. Kudela.

Generál Jaroslav Červinka. **Cestou našeho odboje.** Příspěvek k historii vývoje formací československého vojska na Rusi v roce 1914–1918. Vyšlo jako 3. svazek Československé expedice. Stojí 25.20 Kč.

Autor knihy je Čech, který již v roce 1866 dobrovolně vstoupil do rakouského vojska, bojujícího proti Prusku, a za války rusko-turecké se vystěhoval do Ruska a tam r. 1878 byl přijat do armady, v níž se dosloužil hodnosti generalske. Od té doby byl veden v seznamu pro zvláštní služby pro případ války s Rakousko-Uherskem. Na počátku světové války byl reaktivován, v r. 1916 byl jmenován šéfem zvláštního oddílu ve štábe kijeveského vojenského okruhu pro české věci, v r. 1917 stal se předsedou tak zvané formační komise čs. vojska a později (na podzim toho roku) inspektorem našich týlových formací. V roce šestnáctém a hodně i sedmáctém byl silně zúčastněn ve sporech o naše vojsko, napřed o všeobecný plán jeho organizace, pak o praktické podrobnosti. Měl velké úřady i soukromé styky s vynikajícími osobnostmi ruského světa vojenského. Jeho paměti tedy právem mohou vzbudit zájem.

Knihu věnuje legionářům živým i mrtvým, zejména svým spolupracovníkům. Zahajuje ji oddílem nadepsaným Misto předmluvy — nutné úvahy, kde vykládá nejen okolnosti svého života a práce na Rusi, nýbrž i své názory na národnost, český národ, Rusko, Slovanstvo, bolševism; tyto úvahy zakončeny jsou upřímnými energickými radami, jež starý vlastenec dává svému národu, v jehož genia přes všechna zklamání po navratu do svobodné vlasti věří i dnes, jako v něj věřil před čtyřiceti lety, když Čechy opouštěl.

A toto upřímné trochu staromodní vlastenectví dodává druhý půvab paměťm Cervinkovým, které však zato trpí velkým nedostatkem: jsou totiž psány, jak Cervinka sám konstatuje, skoro výhradně podle paměti, ne-podporované materiály archivními nebo záznamy, které Cervinka buď v Rusku ztratil nebo tam zatímně musel nechat. Tím ovšem jeho údaje ztrácejí mnoho na spolehlivosti. Druhou vadou je snaha překázat, že předpoklad běžný za této války, jakoby carská vláda byla nepřátelá zřízení československé armády v Rusku, je zcela mylný; tato snaha vede ho k přílišnému obhajování ruských vládních kruhů předrevolučních a zdůrazňování zásluh ruských důstojníků proti našim. A za třetí někde za generalem více, než připouští historická přesnost, proniká — otec rodiny.

To tedy třeba mít na paměti, když se probíráme jeho vzpomínkami na počátky světové bouře na Rusi (kap. I.), na pokusy organizovat na Rusi český celhoj proti Rakousku, jež se podle jeho názoru komplikují více vlastní vinou českých krajanů než vinou ruské vlády (kap. II.), když s námi sleduje

rozne jejich peripetie (kap. III.—VIII.), až jsme přes všechny překážky vztýčili konečně naše slavné válečné prapory, jak zní titul kapitoly IX. Po kapitole o Zborovu vypravuje o posledním úsilí v díle zbudování československé armády (kap. XI.), o rozkladu velkého Ruska, který nás nutí spolehnouti na vlastní síly (XII.), ocitáme se před velkým pochodem (XIII.) a dáváme se v pochod (XIV.); vypravování o Bachmači (kap. XV.) dává mu možnost vyzdvihnouti vlastního syna, který tam velel 6. pluku, načež je zase kapitola závěrečná: Rozloučení. A pak je zase obsáhlý epilog věnovaný úspěchům našeho vojska na Sibiři a ostremu odsouzení komunismu.

Cervinka se snaží ovšem dokazovati svůj vlastenecký a věcně správný postup jak ve sporech se Správou svazu, tak s vojenskou komisí Odbočky národní rady a při tom na tyto své protivníky docela ostře dotírá. Skoro se mi tu jeho vypravování zdá přesvědčivým, aspoň mstvy je velmi suggestivní. Ale ovšem z důvodů, jež jsem uvedl výše, musí se jeho výklady přijímati opatrně. Tak třeba ztratil se jaksi u něho význam Zborova, protože kapitola o něm položil až za vypravování o sformování druhé divise a návštěvě prof. Masaryka v ní, ačkoliv teprve Zborov vlastně umožnil opravdu tvoření našeho vojska. Jsou tam leckteré chyby v podrobnostech; na př. vypravuje, že při bolševickém pochodu na Kijev v lednu 1918 byl do Kijeva povolán jeden pluk naší I. divise, že ten pluk se dostal pod jeho velení, že se účastnil střelby proti bolševikům v arsenale, při čemž docela ztratil důstojníka. Z toho není pravda; nic; paměť tu Cervinkovi spletla události oddělené od sebe dobou více než dvou měsíců. Pravdivá je jen ta zpráva o provokačním rozkaze ukrajinské vlády.

Knihla generála Cervinky se čte mile zejména v těch partiích, kde autor vykládá o osobách, jichž si váží nebo jež má rád: stránky o Štefaníkovi, o návštěvě u cara, o přehlídce druhé divise, když tam byl Masaryk, atd. jsou napsány pěkně. Nevadí vám tu ani občasný nečeský výraz nebo obrat. Bude-li však autor, jak slibuje, svou knihu předělávat podle materialu, jež si zatím opatří, doporučoval bych, aby nové vydání svých paměti dal od těchto rusismů očistiti; někdy ta slova mají v češtině jiný význam, než on jim dává.

Na konci epilogu zmiňuje se generál Cervinka o úmyslu napsati a vydati ještě své paměti o čtyřicetiletém svém pobytu na Rusi; přejeme mu ze srdce, aby se mu tento úmysl podařilo uskutečnit.

L. Kudela.

Výroční zpráva čs. vojenského zeměpisného ústavu za rok 1921. Praha, 1922. Nákl. vlast.

Malý, hubený sešitek, který přejde českou literaturou nepovšimnut i těmi, kteří by z povinnosti žurnalistické měli o něm referovati, který ani svým titulem nepřiláká čtenářů, a přece — prolisťujte jen podrobně těchto něco více než půl sta stránek — vyžádal si velmi mnoho tuhé a neúporné práce fyzické i duševní, než mohl býti vytištěn.

Uvážíme-li krátké trvání zeměpisného ústavu vojenského, musíme uznati, že rozkvetl neobyčejně. Či zásluhou? Jistě činitelů všech nejen vedoucích, ale i odborných pracovníků, kteří proniknutí oddaností k svému povolání, dovedli mu věnovati více než je předepsáno, poněvadž nelze si představit, že by tolik velmi mohlo býti vyvinuto jen v hodinách úředních. Všichni přistoupili k svému dílu vážně, a ústav jest názorným příkladem, kterak jen z drobné, nehluché práce vyrůstají velké věci.

Ústav má osm odborů, z nichž část byla nedávno umístěna v budově bývalé Zbrojnice v Praze-III., takže se hlavní budově v Karmelitské ulici ulehčilo a celek mohl se lépe rozvinouti.

Odbor astronomicko-geodetický provedl přesnou nivelisaci území Velké Prahy s okolím, pokračoval v triangulačních pracích I. řádu na Moravě a započal se soustavnými pracemi přesné nivelisace na Slovensku. Odbor vedl samostatně št. kpt. Ladislav Beneš.

Odbor topografický opravoval a zlepšoval staré plány, vykonával polní práce při vyměřování Velké Prahy, pokračoval v reambulaci 1:25.000 na Moravě a v revisi speciální mapy na Slovensku, vedl topografický kurs, nově zřídil oddělení konstrukční a připravuje zřízení oddělení fotogrammetrického.

Odbor kartografický vypracoval originál pro vydání Podrobné mapy Vysokých Tater, vydal speciální mapu Velké Prahy s okolím, překreslil pět listů mapy generální, vypracoval 16 listů pochodových map s vyznačenými

vzdálenostmi, dokreslil originály devíti listů přehledné mapy střední Evropy a učinil nutné přípravy pro vydání mezinárodní mapy světové.

Odbor reprodukční mohl se teprve v poslední době rozvinouti a má dnes: oddělení fotografické, kopírnou, oddělení pro galvanoplastiku, pro heliografuru, oddělení měřirytce, sazárnu, tiskárnu, přetiskárnu, brusírnu a knihtiskárnu. Pro ústav zhotovil tiskopisů 97.932 kusy, pro sklad map 291.312 kusů, pro MNO. 38.519 kusů, pro vojenské útvary a ústavy 64.406 kusů, pro civilní úřady 76.677 kusů, pro spolky 31.611 kus, pro osoby soukromé 30.522 kusy, celkem 630.979 kusů.

Odbor pro statistiku a popis válečných jevišť pracuje o vydání stručného a přehledného popisu území naší republiky a o vyšetření, jakož i znázornění poměrů zeměpisně-topografických, které ve spojení s údaji statistickými tvoří orientační pomůcku při operacím vedení vyšších jednotek vojenských.

Ostatní práce věnována správě technické, hospodářské a účetní, službě archivní a knihovnické, které všechny jsou integrovanými součástkami ústavu a jeho harmonického a plodného úsilí.

Ke zprávě připojen přehledný seznam soudních okresů, uspořádaný dle průměrných nadmořských výšek v metrech, články št. kapitána L. Beneše o „Nových nivelacích značkách Čs. vojenského zeměpisného ústavu“ a o „Vyrovnání úhlů, měřených ve všech kombinacích“, grafické tabulky: „Triangulace 1. řádu na Moravě“, „Přesné nivelace na Slovensku“, „Vyměřování vrstevnicového plánu V. Prahy 1:2886 v r. 1920, 1921“, „Topografických prací v r. 1919—1921“, „Přehledu prací na mapě speciální 1:75.000“, „Přehledu prací na mapě generální 1:200.000“, „Přehledu prací na mapě přehledné“, „Přehledu prací na mapě pochodové“ a „Průměrných nadmořských výšek soudních okresů v Čechách“. Wl.

Cizí literatura vojenská.

a) Polská.

Kazimierz Klochowicz kap.: **Historyczny rozwój ręcznej broni palnej.** Cześć 1. Warszawa 1921. — 8°, str. 50. Vydává „Wojskowy instytut naukowo-wydawniczy“. — Cena neznáma. — Autor podává stručně historický vývoj palných zbraní od nejstarších časů až do polovice 19. století. Zvláštní úvaha věnována rozvoji palných zbraní v Polsce. Kniha vyzdobena je zdařilými náčrtky.

Podplukovník Józef Sopotnicki: **Kampanja polsko-ukrajinska.** Doświadczenia operacyjne i bojowe. — Lwów, 1921. — 4°, str. X + 139, 10 náčrtů. Cena

neznáma. Mladá polská republika byla hned po shroucení Rakousko-Uherska nucena hájiti svou samostatnost nejdříve proti Ukrajincům, pak proti ruským bolševikům. Autor líčí nejprve politickou situaci, jaká se při převratu jevila, příčiny vystoupení Ukrajinců, charakterisuje obě armády a přistupuje pak k podrobnému vypsání válečných operací, jež se udály u Přemyšlu, Lvova, Chýrova, Hermanovic atd. — Náčrtky jsou velmi přehledné a účelné. Podrobný rozbor uveřejněn bude později. Pz.

b) Francouzská.

Hindenburg.

General Buat, Librairie Chapelot
(Paris.)

Po Ludendorffovi vypráví o svém životě v knize nedávno vyšle Hindenburg. Vzhledem k významným postavením polního maršálka za světové války nemůže tato kniha neobsahovat zajímavých dokladů politických a vojenských.

Tento dokument prostudoval generál Buat, náčelník hlavního štábu francouzské armády a svou studii uveřejnil s názvem Hindenburg. V této knize pokusil se bývalý náčelník štábu vrchního velitele francouzských armád načrtnouti obraz maršála Hindenburga, vyložiti jeho vojenské a politické názory a osvětliti účast tohoto německého vojévůdce na hlavních událostech světové války.

V následujících odstavcích podáváme obsah jednotlivých kapitol:

V první kapitole načrtává generál Buat kariéru polního maršálka. Ukazuje, jak ho jeho skvělé operace proti Rusku r. 1914, 1915 a 1916 proslavily ve veřejnosti, a jak mu získaly vrchní velitelství německých armád. (28. srpna 1916.) Pak líčí rozličné operace za jeho vedení od srpna 1916, neúspěchy v r. 1918 na západní frontě a různé události, jichž byl účasten jako velitel německých armád.

Ve druhé kapitole generál Buat zkoumá ducha činů polního maršála a snaží se zachytiti hlavní rysy povahy.

Hindenburg, vyšlý ze staré šlechtické rodiny pruske, je vojákem celou duší a ultranarchistou. Jeho láska k Německu kotví ve vášnivě lásce k Prusku, jež jest jeho nejistější a nepevnější oporou. A poněvadž Prusko jest zosobněno panujícím rodem, cítí po Bohu nejvíce svého panovníka.

Tyto dva hlavní motivy působily na všechny jeho činy, na každé rozhodnutí, na jeho city. Proto je přívržencem tradice a přísného pořádku. Nemůže uznávati jiné vládní formy, než tu, jež z Německa vytvořila pevně centralisovaný a hierarchický stát, opírající se o armádu, jež je dosti silná, aby mu dobyla a zachovala za všech okolností místo, jež mu na světě náleží. Proto je také vášnivým obdivovatelem Viléma I. Bismarka, neboť oni jediní dovedli uskutečnění jednotu a velikost jeho vlasti.

Je hluboce přesvědčen, že Německo — pro okamžik poražené válkou 1914—1918 — bude zase mocným státem, ja-

kým bylo dříve zachová-li svoje staré tradice. „Reich“ znovu vyrostle jen splutím nových myšlenek s tradičními zásadami, jež tvořily velikost a sílu Německa po půl století.

Jeho vojenská povaha se jen pomalu přátelila s požadavky politickými. Musil-li politisovati, činil tak ne pro zábavu, nýbrž byv k tomu donucen.

Hindenburg byl velitelem, a generál Buat ukazuje na četných zjevech světové války 1914—1918, že vůle, pevný charakter, klidná rozvaha, podnikavost, iniciativa a odpovědnost, zkrátka všechny vlastnosti, jichž je veliteli třeba, slučovaly se v povaze polního maršála.

Ve třetí kapitole vykládá Buat válečné zásady Hindenburgovy. Proto zaslouží tato kapitola zvláštní pozornosti. Pozorujeme, jak stále používá zásad Napoleonových. První pravidlo polního maršála bylo: „Kdo může útočit a útočí, strhává všechny naděje v úspěch na svoji stranu.“ „Kdo se vzdáti akce, nebo kdo je přinucen se jí vzdáti, je ztracen.“ Hindenburg tedy útočil vždy, mohl-li útočiti, a tak se často stalo, že jeho rozhodnutí pro útok nebylo výsledkem pečlivé rozvahy sil, nýbrž otázkou času.

Měl-li dosti prostředků pohotově, a byl-li připraven dříve než protivník, ač byl i slabší jeho, zahájil ofensivu.

Pokud se týče celkového řízení operací — když po Marň bylo řešiti problem, ma-li se konečně rozhodnutí hledati ve Francii či v Rusku — byl přesvědčeným stoupencem rozhodnutí v Rusku. Zdeptati a pak ubiti ruského medvěda byla velká myšlenka, již vždy zůstal věren a již se snažil sám uskutečnění jako vrchní velitel r. 1917, kdy už bylo pozdě. Prohlasil, že největší chyba války se stala na konci r. 1914, kdy tehdejší vůdcové nepochopili této nutnosti.

Generál Buat osvětluje konečné strategické zásady, jichž polní maršálek použil na východní frontě a roku 1918 na bojišti západním. Kromě letního tažení ve Východním Prusku roku 1914, kdy použil metody vnitřních přesunů dosáhl Hindenburg obou skvělých úspěchů u Tannenberku (27. a 29. srpna) a kromě první bitvy mazurské (7. a 8. září 1914) všechny jeho pozdější ofensivy skládaly se ze dvou připravených útoků, jež byly obvyčejně namířeny na loky výběžků nepřátelské fronty.

Těto zásady, jež byla na východní frontě někdy podporována zvláštními okolnostmi, bylo velmi nesnadno použiti na frontě západní. Ale Hindenburg doufal, že rozrazí západní frontu obrovským útokem, jenž rozvalí úplně tuto zeď, a že zápas se skončí bojem

* Dílo je v knihovně „Válečné školy v Praze“.

ve volném terenu, kdež byl bezpečen svým vítězstvím. Stěsír mu přálo v jeho operacích na východě, proč by mu tedy nepražlo na západní frontě.

Tato metoda musila nutně ztroskotat. Smutné zkušenosti z let 1915–1916 a s počátkem r. 1917 stačily, aby to dokazaly. Ve Francii v roce 1918 nebylo lze prorazit frontu, nebyl-li protivník dříve zbaven největší části svých záloh. Strategie byla by tudíž musila dříve přinutit zálohy, aby se rozlily po frontě, a aby zůstaly takto rozptýleny. Pak – ale jen pak – bylo by bývalo lze pomýšlet na rozhodné poražení fronty na vybraném místě. Proto také neúspěch breznové ofensivy z r. 1918 překvapil Hindenburga. Avšak věren své zasadě „utočit“, maršalek s touze vuděl myšlenkou zahájit v opanu ofensivu ve Flandrech, v květnu ofensivu na Chemin des Dames a konečně v červenci ofensivu v Champagui, aniž se mu ovšem iždarilo dosáhnouti kvězeného výsledku.

Teprve koncem května a počátkem června, po všech těchto nezdarech, využil polní maršal, jak by bylo lze dosáhnouti rozhodnutí na západní frontě. Ale bylo již pozdě. Bylo by bývalo k tomu třeba znovu utvořit německe zálohy, jiniž bylo v prvních ofensivách mrlhano, ale to vyžadovalo času. Spojenci však, kteří se připravovali od květnu 1917 k rozhodné raně, zahájili za velení maršala Focha na celé západní frontě řadu pravidelných a ofensivních podniků, jež od 17. července 1918 postupně prorážely všechny mohtné obranné linie nepřátelské, vypudily Němce z Francie a Belgie a skončily se konečně příměří 11. listopadu. Toto příměří, výslovně Němci vyžadné, zachránilo německou armádu před neudržitelnou úplnou zkazou.

General Buat jasně vystihuje důležitou úlohu, jíž měl Hindenburg za těchto posledních událostí. Polní maršal, pozhyv všech nadějí ve vítězné skončení války, pozoruje bezmocně, jak se hroutí německa vojenska moc, a žada svoji vládu, aby začala vyjednavati o příměří, o jehož výsledku již nebylo lze pochybovati.

Ve čtvrté kapitole general Buat snaží se vyčísti některé zvláštnosti polního maršala. Je jich u něho, pruskeho generála dobrého puvodu a „čisté krve“ dosti, a získávají mu proti Ludendorffovi sympatie.

Ačkoli má svůj vlastní i eal, uznava dobře vlastností a předností ostatních národů. Je velmi hrd na zděděné přednosti svého kmene, ale v dke jeho mínění o jeho národu a armádě není tak zastřeeno, aby mu zastralo jejich síllost. Neskyvá těžkých krit a porážek ze svého velitelství. Chápe hluboke přčiny lidské slabosti a propje často opravdového ducha snašivostí. Oceňuje jak práci svých spojenců, tak i práci nepřítelovu, a jeví se nám vždy shovívavým ve svých usudech. Jest skromný, není etížadostivý, nenavidi intrikanství, je přívětivý a nepředpokládá, jaký rozdíl proti hrubému a hranatému Ludendorffovi!

Ve třech p sledních kapitolách – načrtuv zlečné portret Ludendorffuv – gen. Buat ukazuje na shody a roznosti mezi velitelem a jeho p močníkem a snaží se vymeziti p díl každého z nich na vedení války. Vzhledem k vynikajícím rolím, jež měly obě tyto osobnosti ve světové válce, byla to úloha dosti choulostivá. General Buat se u zhostil s úspěchem a ukazuje nám, že Hindenburg velel „svrchní“. Při své pevné vůli byl polní maršal klidný, skoro netečný. Nema vlastnosti vášnivých lidí, a poněvadž je současně realistou, pozorujícím věci s ruzných hledisek, uvědomuje si překážky svého podnikání a počítuje přirazenou snahu nevyhýbat se rozhodnutí, nýbrž voliti z několika možností. Ludendorff je u něho, aby mu usnadňoval tuto rozhodnutí, aby mu připravoval situace, v nichž je zapotřebí jen jeho schválení. Rozhodl-li se, je Hindenburg zase svěhlavým člověkem a umíněným Prusákem; ponechává si jen myšlenku, kdežto starost o provedení odevzdává podřízeným.

A konečně v závěru p znamenavá „že Ludendorff byl výkonným organem, je jisté, že byl mnohdy ne však nejšťastnější – také hlavou, o tom rovněž nelze pochybovati. Ale schvaloval-li pouze často polní maršal, nečinil tak nikdy bez porozumení, neboť byl inteligentní. Nenedostávalo se mu rozhodnosti, leč srovnávame-li ho s Ludendorffem; neboť Ludendorff měl pevnější vůli, vůli jasnovidece, jenž jde přímo za svým cílem, nedbaje lidí a věcí, jež se mu stávají v cestu.“

Rozet.

c) Německá.

Prof. Dr. Max Eckert: **Die Kartenwissenschaft.** Forschungen und Grundlagen zu einer Kartografie als Wissenschaft. — Nakladem „Společnosti vědeckých nakladatelů Walter de Gruyter a spol.“ v Berlíně 1921 —

I. svazek, 640 str., cena 150 M (vázáno 185).

Autorem, prof. geografie na vys. škole technické v Cechách, svými pracemi v oboru kartografie dobře známým, podnikl tentokrát pokus pro nyníšší

dobu zajisté dosti odvážný, sebrati veškerou látku o kartografii, jež jest dosud roztroušena v množství rozličných děl, a vydati ji ve velkém jednotném díle. Dílo to není pouhá historie kartografie, ani nějaká příručka kartografie, nýbrž dílo vědecké, jež hledá a vyšetřuje zásady a podklady pro kartografii jako vědu, při čemž se ovšem nelze obejiti bez šetření historických, sahajících až do dob nejdávnějších. Dílo to má dvojitý účel: založiti předně teoretickou kartografii jako vědu, a potom i účel eminentně praktický.

Dosud vyšel svazek první, obsahující 6 částí. V první části, jež je takřka úvodem k dílu celému, autor nejdříve dokazuje, že nazírati na kartografii jako na zvláštní vědu jest plně oprávněno. Probírá pak různé teoretické metody při kritice děl kartografických, objasňuje podstatu mapy, její vlastnosti, její účel a význam v pedagogice, v geografii a v životě praktickém, a podává posléze nynější vývoj kartografie a její budoucnost. Další části věnovány jsou zvláštním, velkým problémům kartografickým. Tak pojednává část 2. o průmětu mapy, při čemž autor po historickém vývoji přechází ke kritice různých systémů projekčních a jejich užití pro mapy chorografické a pro mapy topografické. V části 3. po krátkém úvodu, v němž autor vystupuje pro společnou práci geografa a geodeta v oboru kartografickém a objasňuje vztah geologie k mapám topografickým a národohospodářství k mapám topometrickým, uvádí autor různé mapy většího měřítka jednotlivých zemí, jejich charakteristiku, oceňuje přesnost různých nynějších metod vyměřovacích, při čemž věnuje mnoho péče i nejnovější metodě, vzduchoplatecké fotografii a fotogrametrii. Autor, jenž byl za války světové velitelem jednoho oddílu válečného vyměřování v německé armádě na západní frontě, nalezl zde příležitost, těžiti ze svých bohatých zkušeností, jichž tam získal. Čtvrtá část se zabývá podrobně znázorněním situace, měřítkem a orientací mapy, kdežto část 5. obsahuje historii znázornění terénu (morfiografie) a část 6. podává vědecko-kritický rozbor různých metod a prostředků pro znázornění výškových poměrů (terénu) jako jsou: šrafo, stínování, problém kolmého a šikmého osvětlení, vrstevnice, jakož i plastiku barevnou (systém Peuckerův). V této části podává prof. Eckert poprvé vědecký rozbor svého nového systému pro znázornění terénu t. j. systému bodového, jenž záleží v tom, že se místo šraf užívá bodů různé velikosti podle zákonů přesně sta-

novených obdobně, jako jsou stanoveny stupnici Lehmanovou pro šrafo.

Z přiložené ukázky mapy provedené tímto způsobem, jest zřejmé, že lze tím způsobem dosíci také značné plasticity; pochybují však, že bude moci v praxi nahraditi šrafo nebo stínování. Neboť i tento systém bodový trpí touž nevýhodou, jakou mají i šrafo, že totiž kartografickému kreslíči jest sotva možno v praxi vždy přesně zachovati systematickou stupnici, a že naopak ani z bodu, jako ze všech šraf, nelze vyčísti přesně stupeň svahový.

Pokud je mi známo, není v žádné literatuře podobného díla, jež by tak zevrubně a vědecky projednávalo celou látku kartografickou. Toto cenné dílo lze tudíž více doporučiti netoliko geografům, jimž bude vhodnou pomůckou pro přednášky o kartografii, ale i praktickým kartografům a i topografům, kteří zde mohou čerpati mnohé poučení, a i učitelům, kteří se právě v novější době musí často zabývat kartografií a jejími úlohami. Ale i pro naše důstojnictvo, jmenovitě důstojníky gen. štábu, voj. učiliště, jest tato publikace výtečnou pomůckou, z níž možno čerpati mnohé poučení z oboru kartografie.

Škoda, že pro veliký náklad, jehož by vyžadoval zvláštní atlas s ukázkami map, o nichž dílo jedná, muselo býti prozatím od něho upuštěno; zhude nám naděje, že snad bude vydán dodatečně v dohledné době, jakmile nastanou příznivější poměry. Druhý díl, jenž má býti vydán ještě letošního roku, bude se zabývat podrobněji jednotlivými druhy map, jako jsou: mapy námořní, mapy osídlení, mapy přírodně- a kulturně-historické, hospodářské a pod.

Ačkoliv jest celé dílo psáno celkem velice objektivně, nemůže si autor odpřítiti tu a tam zvláště zdůraznění významu německých prací vědeckých pro kartografii; tím větší zadosudčinění pro nás, seznáme-li, jak autor oceňuje význam Kořistkův pro kartografii. Na str. 101, mluvě o sloučení hypsometrických a kulturně-geogr. prvků v mapě, nalézá autor příležitost poukázat na Kořistkovu terénní a výškovou mapu Vys. Tater z r. 1864 a praví asi toto: „Mapa Kořistkova jest značný vědecký a kartografický výkon a třeba jen želeť, že nenašla následování. Kořistka vystihl touto mapou dokonaleji a hlouběji než dosud kdo jiný splnění mapy terénní s mapou kulturně-zeměpisnou. Podle takových zásad by měly státy vydávati jednotně provedené kartografické díla.“ Ale i na jiných místech se dovolává opět a opět Kořistky a jeho děl, na př. na str. 223, 448, 571 a 621.

RS.

BIBLIOGRAFIE.

a) Původní.

Bezuchov Petr: **Mučednictví českého lidu za války.** Praha 1922. Stran 78. Cena K 3.30.

Bláha Innocenc Arnošt: **Mravní výchova se stanoviska sociologického.** Nové Město na Moravě 1921. Stran 28. Cena K 3.

Bubla Jindřich, plukovník: **Kapitoly z válečných dějin.** Sešit 6: Válka roku 1805. Stran 39, s osmi náčrtý. Cena K 24.

Sešit 7: **Válka roku 1806—1807.** Stran 55 s pěti náčrtý. Cena K 25. Praha 1922. (Sborník věd vojenských, sv. 4.; vydává Čs. vědecký ústav vojenský.)

Černov Ludvík (pseud. t. j. Ludvík Černovický): **Humoristická cesta legionářů ze Sibiře přes Ameriku do osvobozené vlasti.** Všem bratrům legionářům na památku. Vysoké Mýto 1922. (Naklad. J. Novák.) Stran 106, 5 listů. Cena K 10.

Cervinka Vincenc: **Tragedie Ruska.** S dodatečnou kapitolou: Tragedie ruské inteligence. Praha 1922. (Naklad. J. Otto.) Stran 168. Cena K 18.

Hájek Vladimír: **Vrtací a trhačí práce skalní.** Díl I. Vrtací práce skalní. Příručka pro stavební, strojní a horní inženýry, jakož i pro účely vojensko-technické. Praha 1922. (Sborník věd vojenských č. 7.) Stran 4° 193. Obrázců 145. Cena K 45.

Fink Pavel: **Bílý admirál.** Profil Kolčakovštiny. Poznámky a dokumenty. Praha 1922. Stran 304. Cena K 55.

Hradil Jan: **Příručka vojenské mravní výchovy.** Praha 1922. (Naklad. Alois Hynek.) Stran 145, 1 list. Cena K 14.

Hudec Rudolf: **Vojenský kapesní kalendář pro rok 1922 s praktickou příručkou pro příslušníky čl. branné moci.** Praha, 1921. (Nákl. Ústředního svazu čl. gázistů mimo hodn. třídu.) Stran 591, 1 diagram a 2 přílohy. Cena K 25.—.

Chodounský Karel viz Weigner Karel.

Jurenka A., kapitán, inž.: **Předpisy a pokyny pro řidiče automobilů, zvláště vojenských.** Praha 1922. (Nakladatel Frant. Borový, Knihnice národní obrany.) Cena K 20.

Kalendář čs. četnictva pro rok 1922. Kroměříž 1922. (Naklad. J. Gusek.) Stran 444. Cena váz. K 24.

Kalhous R. a j.: **Almanach čs. branné moci a četnictva.** 1922. II. ročník. (Naklad. A. Hynek.) Stran 506. 7 příl. Cena K 33.

Kápar Josef: **Cestou kamenitou.** 2. vydání. Praha 1922. (Nakladem „Památniku odboje.“) Stran 183. Cena K 18.

Kapras Jan: **Z dějin českého zřízení vojenského.** (Od nejstarších dob až do začátku XIX. stol.) Vydal Čs. vědecký ústav vojenský. Sbirka vojenských příruček. Rada III. Sv. 4. Stran 35. Cena K 9.

Kratochvíl Jaroslav: **Cesta revoluce.** (Československé legie v Rusku.) Praha 1922. (Vydal „Čin“ v knihovně „Cesta“, sv. II.) Stran 674, 3 listy. Cena K 60.

Kepka Rudolf: **Vojna.** (Obsah: Invalida Josef Jaroš. Rekruti zeleného kadru. Sebezranění. Jiskry z plamenů. Hořký smích. A potom.) Praha 1922. Vydal T. S. Frabša. Stran 169. Cena K 18.

Kožíšek František a Očenášek Augustin: **Sokolská soustava v obrazech.** Praha 1922. (Nakladem pražského Sokola.) Stran 154. Cena K 6.

Ležák J.: **Z bojů za svobodu.** Sbirka I. a II. Praha 1922. Stran 32. Cena K 3.30.

Majda František: **Plování na znaku.** Obrazky kreslil profesor M. Fridrich. Praha 1922. (Naklad. Jos. Springer. Knihovna časopisu pro „Tělesnou výchovu“ č. 5.) Stran 39. Cena K 4.40.

Maratuech Jan: **Všeobecná taktika.** Díl I. Povšechné pojmy. Operace mimo boj. Pochody a ubytování daleko od nepřítele. Pochody a ubytování v blízkosti nepřítelově. Zajištění. Podle přednášek, jež konal podplukovník gener. štábu francouzského Jan Maratuech, profesor všeobecné taktiky na Válečné škole v Praze. K tisku upravit kapitán František Kučera a dr. Rudolf Tschorn. Praha 1922. (Nakladem Čs. vědeckého ústavu vojenského.) Stran 81. Cena K 16.50

Masaryk a revoluční armáda. Masarykovy projevy k legiím a o legiích v zahraniční revoluci. Praha 1922. Str. 239. Cena K 22.

Matoušek Václav: **Policejní pes.** Schváleno ministerstvem vnitra pro výcvik policejních psů četnictva. Praha, 1922. Stran 195. Cena K 25.

Nivelisace (přesná) území Velké Prahy s okolím. Praha 1922. (Naklad. Čs. vojenský zeměpisný ústav. Publikace č. 1.) Stran 85, 5 příl., 1 mapa. Cena K 135.

Novotný František: Propaganda. Dokumenty a zkázky ruské fronty v r. 1917. Se dvěma vyobrazeními v textu. Praha, 1922. (Český čtenář, ročník XIV., sv. 1—2.) Stran 219.

Očenášek Augustin, viz Kožíšek Frant. Opravil Antonín: Ukázky nejčastějších prohrěšků, hlavně germanismů, ve vojenské úřední češtině. Praha, 1922. (Nakladem Svazu čs. důstojníků. Knihovna „Důstojnických Listů“ č. 1. Ročník 1922.) Stran 31. Cena 4 kor.

Papáček Pavel: Jak hotoviti mapy plastické. 2. vydání. Praha, 1922. (Nakladem Ústř. nakladatelství učitelstva.) Cena K 5,80.

Řelink Karel: Album obrazů ze světové války. Utrpení českého vojáka v poli 1914—18. 27 barevných reprodukcí. Brno, 1922. (Nakladem Občanské tiskárny.) Cena K 200.

Ryvola Prokop: Radiotelegrafie. S 88 obrazy. Praha, 1922. (Naklad. I. L. Kober.) Stran 87. Cena Kč 10.

Seznam zjištěných případů úmrtí účastníků světové války 1914—18, o nichž nebylo možno příbuzné přímo vyrozuměti. Sestavil na základě úředních a soukromých zpráv „Zajatecký oddíl Čs. červeného kříže“, Díl I. Praha, 1922. (Nakladem Čs. červeného kříže.) Stran 531, 2 příl.

Smazal Josef Miroslav: Návod k výchově velitele. Praha, 1922. (Naklad. Čs. vědecký ústav vojenský. Sběrka příruček, řada I., sv. 9.)

Smotlacha František, Dr.: Tělesná výchova. Cyklus samostatných úvah, návrhů a vědeckých statí. (Knihovna tělesné výchovy č. 2.) Praha, 1922. Cena K 9.

Svoboda Jan: Pomůcka pro výcvik ve střelbě zápalkami. Praha, 1922. (Naklad. Frant. Borový. Knížnice Národní obrany č. 4.) Stran 67. Cena K 9.

Tálský Emerich, štáb. kapitán: Příručka vedení početního stavu. I. část teoretická, druhé vydání. Praha, 1922. Cena K 9.

Trestní zákon a trestní řád. Výtah pro četnictvo, 5. vydání. Kromeriz, 1921. Nakl. J. Guska. Stran 43. Cena K 3,50.

Valina Karel: Trasování, projektování a stavba silnic. Brno, 1921. (Osvětové knižkupectví J. Kajše, Sborník vědeckých příruček č. 5—7.) Stran 214 s 20 tab. Cena K 24.

Vlásta Ladislav: Legionáři-socialisté v Rusku a v revoluci. Praha 1922. (Naklad. A. Svěcený. Stran 62. Cena 5 K.)

Vojenské články. Bratislava 1922. (Nakladem A. Bartoška a spol.) Stran 11. Cena K 1,20.

Výroční zpráva Československého vojenského zeměpisného ústavu za dobu od 28. října 1918 do 31. prosince 1920. Svazek I. Praha, 1921. Nakl. vlastním. Stran 49. Cena K 20,—.

Výroční zpráva Československého zeměpisného ústavu za rok 1921. Sv. 2. Praha 1922. Nakladem vlastním. Stran 50.

Weigner Karel a Chodounský Karel: Základy tělovědy a tělesné výchovy. Zvláštní tisk ze Zdravotní čítanky, Se 35 obrázky. V Praze, 1921. Nakl. Českého lidového knižkupectví a antikvariátu Josef Springer. Stran 79. Cena Kč 9,—.

Zatimní kázeňský řád. Bratislava 1922. (Nakladem A. Bartoška a spol.) Stran 11. Cena K 1,20.

Zpráva Čs. Červeného Kříže za rok 1921. Praha 1922. (Nakladem Čs. Červeného Kříže v Praze.) Stran 179.

Zeman Adolf: Sibiřské obrázky. Praha 1922. (Nakladem vlastním.) Str. 118. Cena 10 K.

Žípek Alois: Válka národů 1914 až 1918 a účast českého národa v boji za svobodu. Díl II. Nový ráz války. Válečné události v roce 1915. Češi v boji s Rakouskem. S 50 obrazy, 1 mapou a 4 plánky. Praha 1922. (Čs. expedice sv. 7.) (Nakladem vlastním.) Stran 249. Cena 42 K.

b) Překlady.

Dupont, generál: Vrchní velitelství německé v r. 1914. (Se stanoviska německého.) Přeložil kapitán Ladislav Kotík. Praha 1922. (Nakladem Čs. vědeckého ústavu vojenského. Sborník věd vojenských č. 5.) Stran 60. Cena K 13.

Gavet: Umění velitelské. Velitelské zásady pro důstojníky všech hodností. Dílo vyznamenané francouzskou akademií. Podle 4. vydání z r. 1921 přeložil kapitán R. Wolf. (Nakladem Čsl. vědeckého ústavu vojenského. Sběrka příruček řada III., sv. 6.)

c) Nově vydané služební předpisy.

(Pokračování.)

Zstřel—2—I. díl: Nauka o střelbě dělostřelectva, část I.—IV. Praha 1922.

*) Viz „Vojenské Rozhledy“ roč. III., str. 163.

Vých—1: Viz změnu tohoto služebního předpisu, část B, odstavce 2., str. 20, ve Věstníku, výn. věcné, roč. V., část 22, ze dne 15. dubna 1922.

Zd—2: Příloha k služebnímu předpisu „Organisace železničních traťových velitelství“, Praha 1922.

Cvičný řád pro polní dělostřelectvo. (Pro 8cm polní dělo vz. 17 a 10cm polní houfnice vz. 14 a 14/19.)

Používání a zařízení střeleckých cvičišť pro dělostřelectvo. (Bez obvyklého označení.)

d) Schválené, ale dosud nevvdané služební předpisy.

Vo—26: Zatímní předpis o výcviku zapražených baterií.

Vých—2: Správa vojenských knihoven a čítáren.

Znázv—2: Roztřídění a názvosloví dělostřeleckého materiálu. (I. sešit.)

Zstř—5: Tabulky střelby pro 15cm automobilní dělo vz. 15 a vz. 15/16.

Zstř—7: Tabulky střelby pro 15cm automobilní houfnici vz. 15.

Zstř—10: Tabulky střelby pro 30,5cm mořďák vz. 16.

e) Nově vydané vojenské názvosloví.

II. Opravy a doplňky k technickému názvosloví vojenskému a to k sešitům: I. Nauka o trhání a povely pro výcvik na vodě. II. Technická nauka pro ženijní vojsko. III. Názvosloví ženíjního materiálu. IV. Oprava a doplňky. Praha 1922. (Soukromě lze výtisky koupiti u fmy Fr. Borový, Praha, Štěpánská ul. č. 37. Cena K 150.)

f) Schválené, ale dosud nevydané názvosloví.

Zvst—7: Názvosloví pro výstroj baterií vyzbrojených 15cm automobilní houfnicí vz. 15.

(Budoucí děle)